

ŠIAULIŲ LOPŠELIS-DARŽELIS

RESPUBLIKINĖ ŠVIETIMO PAGALBOS SPECIALISTŲ PARENGTŲ PRIEMONIŲ PARODA „ŽODELIUS JUNGIU – SAKINIŲ TARIU“

Parodą organizavo Šiaulių l/d „Bitė“ logopedės Ieva Marčiulionytė ir
Ernesta Steponavičienė

2021m.

Ramunė Budrikienė

Skuodo vaikų lopšelis-darželis

„Pelytės namelis“

- Priemonė skirta vaikų rišliosios kalbos ugdymui. Ji skirta ikimokyklinio amžiaus vaikams. Ši priemonė tai pat turtina vaikų žodyną miško gyvūnų pavadinimais, galima pridėti ir dydžio sąvokas (didelis-mažas), veiksmažodžių (atskrido, atsuoliavo, atlingavo ir pan.).
- Priemonę sudaro: namelis, miško gyvūnėliai.
- Priemonės naudojimas: vaikams pradedamas pasakojimas, o vaikai su kitais gyvūnėliais pagal pavyzdį kuria sakinius ir pasakoja, kas per žiemą atėjo pas pelytę gyventi.

Pelytės namelis

Kartą gyveno maža pelytė. Artėjo šalta žiema. Pelytei buvo šalta. Tada ji pasistatė namą. Pas pelytę norėjo gyventi ir kiti miško žvėrys. Pirmiausiai atėjo lapė. Paskui atėjo elnias ir t. t.

Rima Čerauskienė

Tauragės r. Skaudvilės ugdymo ir vaiko gerovės centras

Prielinksnių vartojimas sakiniuose

- Tikslas-padėti vaikams lavinti kalbėjimą, lavinti gramatinę sandarą, turtinti žodyną, ugdytis gebėjimą išreikšti žodžiais erdvinę daikto padėtį, išmokyti vaikus taisyklingai naudoti prielinksnius kalboje.
- I.Vaikas stebėdamas paveikslėlius turi įvardyti „kur yra daiktas (obuolys, drugelis...)“?. Naudoja prielinksnius: ant, po, virš, prie, už.
- II. Pagal paveikslėlį surasti tinkamą prielinksnį ir nuvesti prie žodelio ir sudaryti sakinuką.

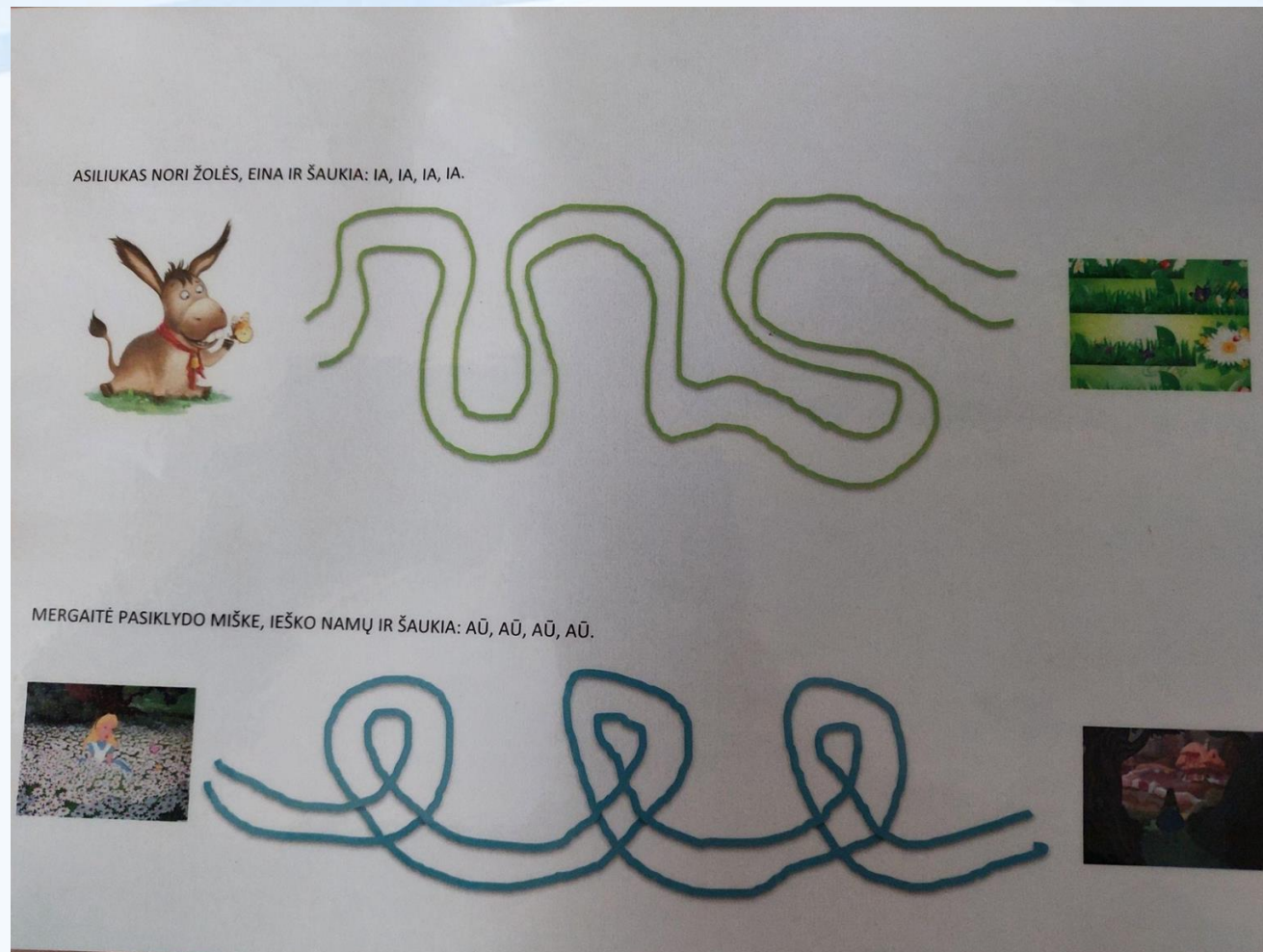
Virginija Česonienė

Klaipėdos lopšelis-darželis „Žiburėlis“

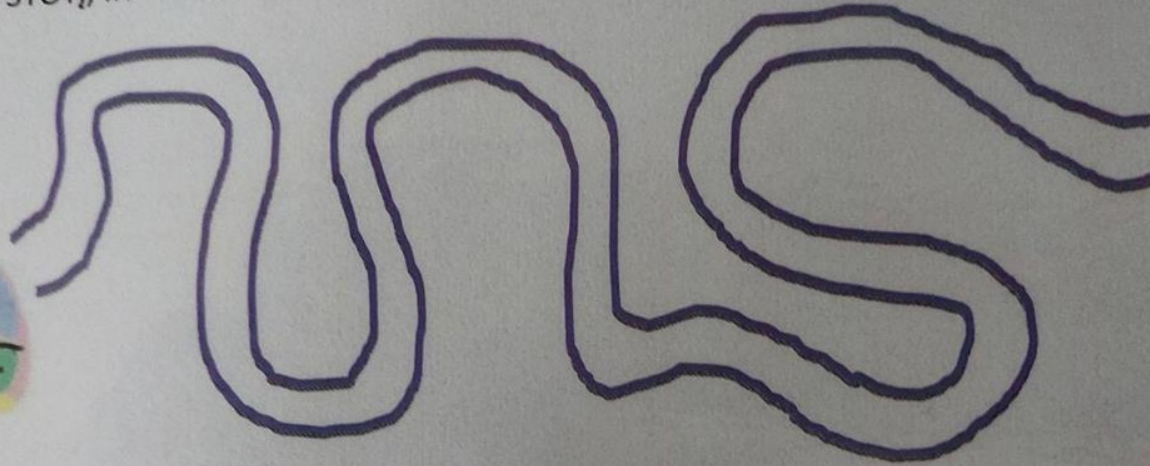
„Garsų takeliai“

Priemonė skirta garsų tarimo tikslinimui, garsų diferencijavimui ir sakinio sudarymui. Pvz. Asiliukas nori žolės, eina ir šaukia: IA, IA, IA ir suranda žolę.

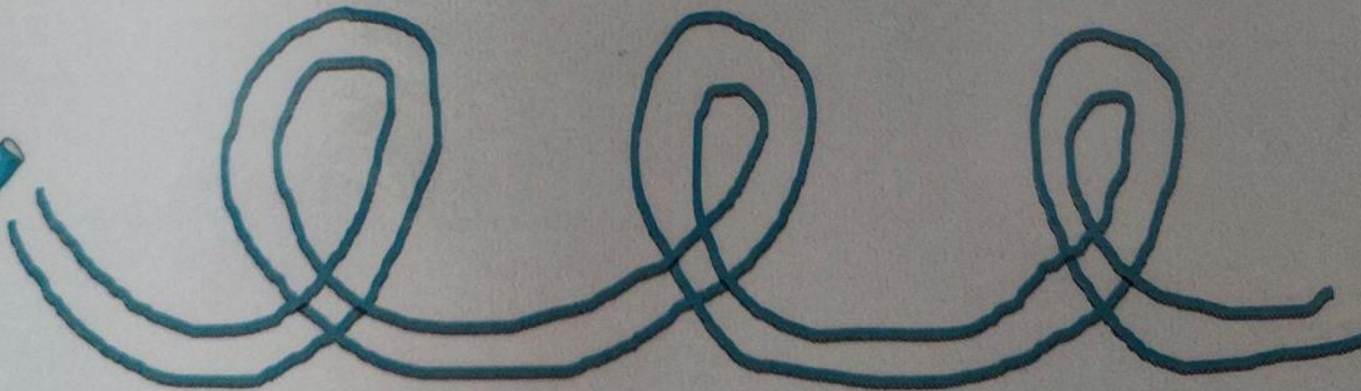
Traukinys važiuoja į stotį ir puškuoja: P, P, P ir atvažiavo. Vanduo virdulyje užvirė ir burbuliuoja; B, B, B ir užplikėme arbatą.

GARVĖŽYS VAŽIUOJA Į STOTĮ, IR PUŠKUOJA: P, P, P, P.

VANDUO VIRDULYJE UŽVIRĖ IR BURBULIUOJA: B,B,B,B.

Laura Dirsè

Kauno lopšelis-darželis „Pasaka“

Loto „Kas ką veikia?“

- Didaktinis žaidimas Loto „Kas ką veikia?“ skirtas 3-7 metų vaikų neišlavintai kalbai ugdyti.
- Priemonę sudaro 3 plakatai su 12 veiksmų vaizduojančių iliustracijų ir 36 kortelės.
- Žaidimo eiga: vaikas paima užverstą kortelę, įvardina žodžiu ar trumpu sakiniu (pagal kalbinius gebėjimus) kas yra joje pavaizduota ir suranda kortelės vietą plakate. Tokiu būdu užpildoma visa paveikslėlių lentelė.

Gilija Gajauskienė

Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelis-darželis

„Namo istorijos“

- Priemonė parengta pagal Raimondo J. Nabaus knygą „Namo istorijos“ („Mažoji raidė“, 2014).
- Priemonė skirta 4-5-6 metų vaikų rišliosios kalbos ir gramatiškai taisyklingos kalbos ugdymui. Naudojant šią priemonę vaikai mokomi kelintinių skaitvardžių (*pirmas, antras ...*) bei erdvės sąvokų (*aukštai-žemai-per vidurį*).
- Vaikai, klausydami skaitomo eiliuoto teksto, iš paruoštų paveikslėlių atrenka girdėtą/us personažą/us ir „apgyvendina“ juos atitinkamame aukšte. Pagal sudėtą paveikslėlių seką mažieji formuoja sakinius, pvz.: meškutis gyvena pirmame aukšte - žemai. Jis mėgsta medų.

Gitana Grunskienė

Šiaulių l/d „Bitė“

„Vaisių ir daržovių pintinės“

- Tikslas - skirti vaisius ir daržoves, taisyklingai tariant jų pavadinimus. Mokyti skirti vaisius, daržoves. Tarti jų pavadinimus. Grupuoti ir vartoti apibendrinančias sąvokas „Vaisiai“ ir „Daržovės“. Prielinksnio „Į“ sakiniuose vartojimo tikslinimas (Aš dedu obuolį į pintinę“).

Dovilė Griciūtė

Kelmės lopšelis – darželis „Ažuoliukas“

„Naminiai paukščiai“

- Metodinė priemonė „Naminiai paukščiai“ skirta ikimokyklinio, priešmokyklinio amžiaus vaikams. Naudodamiesi priemone vaikai pažins/pakartos/taisyklingai ištars naminių paukščių pavadinimus. Taip pat ugdytų rišliosios kalbos gebėjimus, formuluodami pilnus sakinius ir pasakydami ką naminiai paukščiai veikia kieme (pvz.: *Kieme vaikšto gaidys. Kieme bėgioja viščiukai. Tvenkinyje plaukioja antis.*) Kiti šios metodinės priemonės panaudojimo būdai gali būti paremti vaikų ir pedagogų fantazija.
- Priemonė pagaminta iš laminuotų naminių paukščių paveikslėlių bei laminuoto kiemo paveikslėlio. Naminių paukščių paveikslėliai lipdukais puikiai prisitvirtina ir nusiima, todėl gali būti dėliojami skirtingose kiemo vietose.

Ieva Saikuvienė

Šiaulių lopšelis-darželis „Bitė“

„Eglutė“

- Sudaryti sakinius su jungtuku „o“ įtvirtinant sąvokas „aukštai“, „žemai“. Garso [l] tarimas sakiniuose.

Beata Juknevičiūtė

Vilniaus Taikos progimnazija

„Mano sakiniai”

- Vaikai pasirenka veikėjus ir parenka jiems daiktus bei paaiškina savo pasirinkimą. Esant poreikiui, padedama klausimais: ką nupirko, ką surado ir pan. Taip pat naudojama apibendrinančioms sąvokoms įtvirtinti.

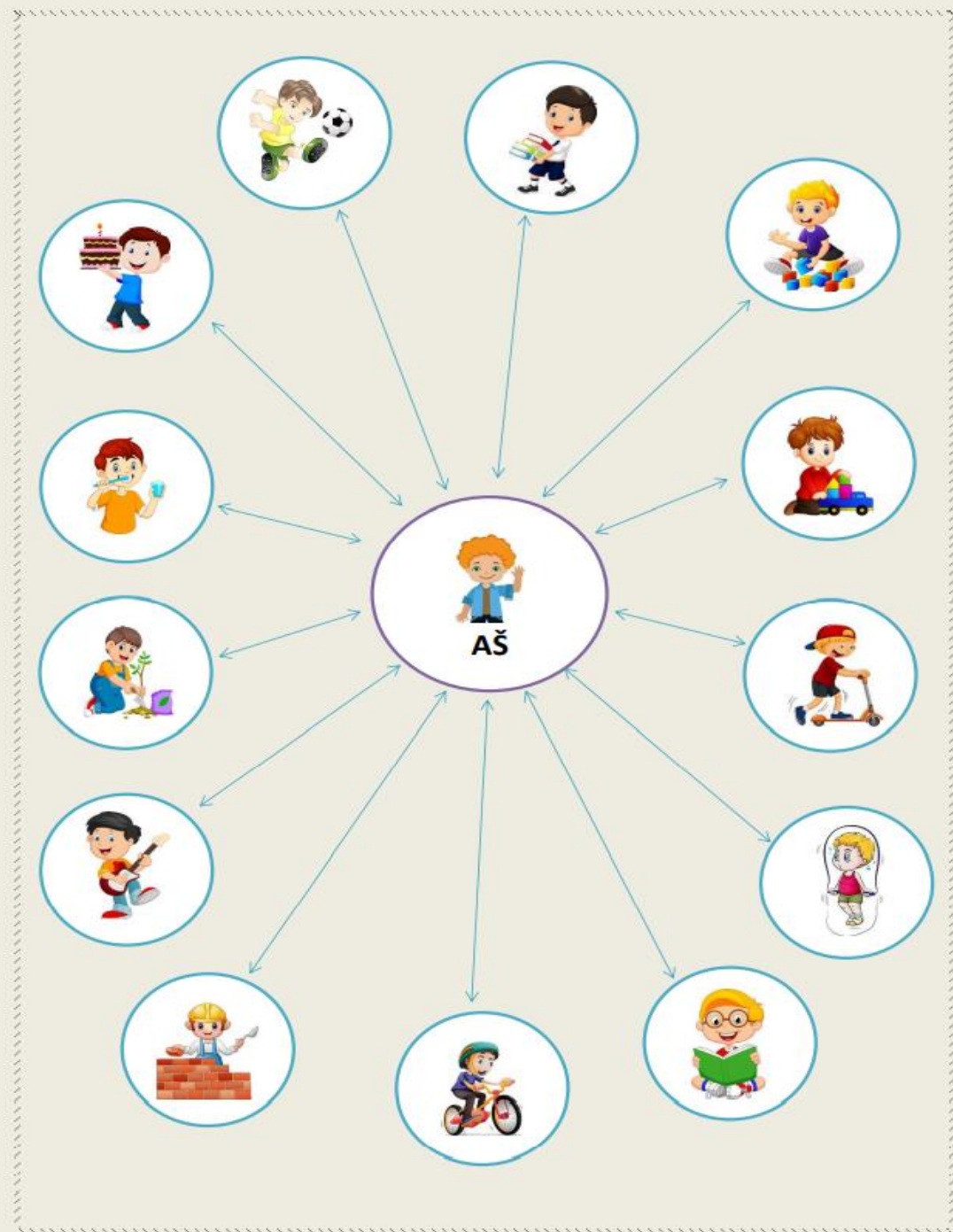

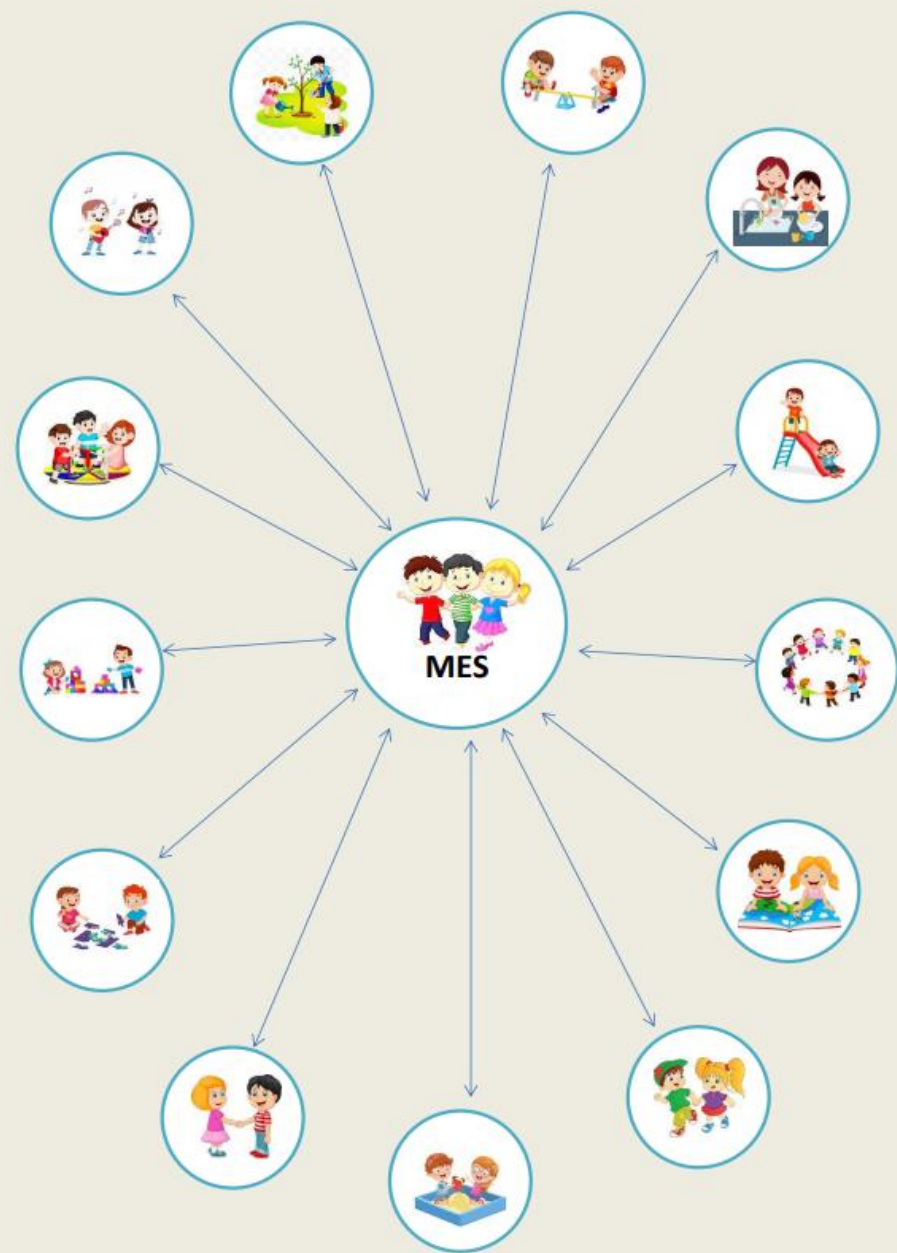
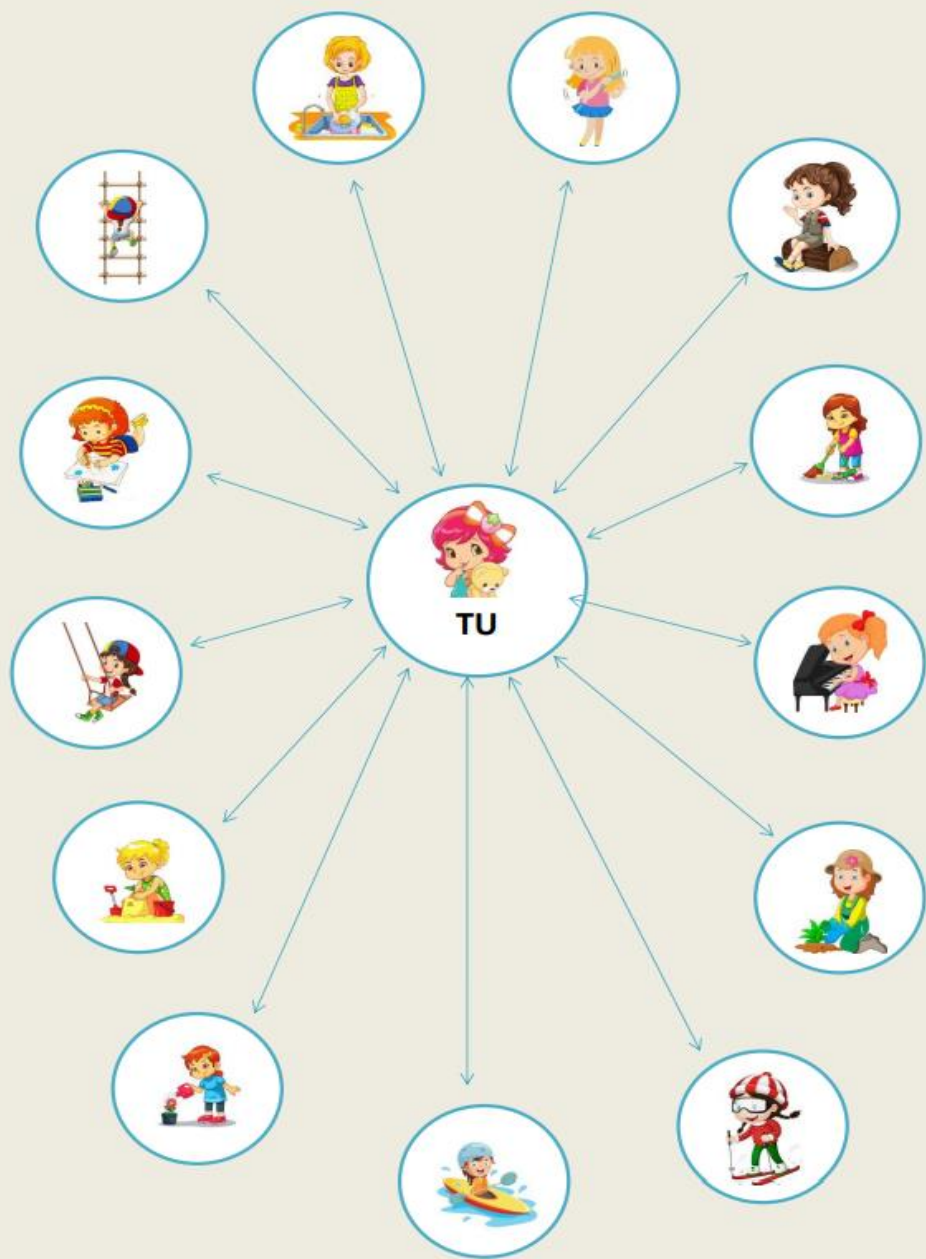
Andžela Juodienė

Klaipėdos lopšelis-darželis „Žiogelis“

„Kas, ką veikia?“

- Bus mokoma rišliai pasakoti pavartojant asmeninius įvardžius.

Žydrūnė Karvelienė

Kelmės lopšelis – darželis „Ažuoliukas“

„Metų laikai“

- Priemonė skirta ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams ugdyti rišlią kalbą, turtinti žodyną.
- Priemonę sudaro iš veltinio pagamintas medžio trafaretas ir įvairios detalės tinkančios tam tikram metų laikui apibūdinti (snaigės, lapeliai, gėlės, lietaus lašeliai ir t.). Vaikai ant medžio trafareto turi sudėlioti, kas būdinga pasirinktam metų laikui ir papasakoti, kas tuo metų laiku vyksta, kaip keičiasi gamta. Lyginti daiktus, formas, įtvirtinti spalvų pavadinimus, skaičiuoti daiktus, rušiuoti juos.
- Priemonė universali visais metų laikais, supažindinant su tema, įtvirtinant bei pakartojant įgytas žinias.

Edita Katelienė

Kauno r. Raudondvario lopšelis-darželis „Riešutėlis“

„Sakinukų ratai“

- Priemonė sudaryta iš dviejų besisukančių detalių. Viršutiniame rate pavaizduotas veikėjas ir simbolis, nurodantis, ką jis veikia. Apatiniame rate yra įvairūs paveikslėliai, kurie sukanč ratą, matosi pro viršutiniojo rato iškirpimą. Sukant apatinį ratą ir keičiantis paveikslėliukams, vaikas sudaro vis kitą trijų- keturių žodžių sakinį (Pvz.: Mergaitė valgo košę. Mergaitė valgo kriaušę ir t.t.)

Baisogalos mokykla-darželis

- Ši priemonė skirta 5-10 metų vaikams.
- Tikslas – mokyti sudaryti sudėtinį sakinį, panaudojant atliepiamuosius žodelius nes, todėl, kad ... Rasti ir nusakyti priežasties -pasekmės ryšius.
- Tai kortelių žaidimas. Jei vaikas moka skaityti gali pats perskaityti sakinio pradžią ir rasti reikiamą kortelę su sakinio pabaiga. Yra kortelių be užrašo, tuomet reikia pagalvoti kuri kuriai tinka.
- Nuoroda į šį žaidimą:

<https://wordwall.net/resource/10130105/prie%c5%beastis-pasekm%c4%97/kod%c4%97l-tod%c4%97l>

Jurga Legienė

Kauno r. Domeikavos lopšelis-darželis „Luknė“

„Geometrinės figūros“

- Priemonė skirta rišliosios kalbos ugdymui. Priemonę sudaro 10 kortelių su paveikslėliais: „Mergaitė“, „Katinas“, „Katė“, „Besmegenis“, „Namas“, „Medis“, „Ledai“, „Berniukas“.
- Pasakojimo užbaigimas pagal paveikslėlį, išvardijant geometrines formas, nurodant jų skaičių, spalvą.
- Pvz.: Katė

1. Ką matai paveikslėlyje?

2. Pasakyk, iš kokių figūrų padaryta katė?

3. Kiek reikėjo trikampių, stačiakampių, skritulių katei padaryti?

Aušra Lenkauskienė

Vilniaus lopšelis-darželis „Jurginėlis“

„Trys paršiukai“

- Priemonė skirta lavinti rišliosios kalbos įgūdžius. Priemonė pagaminta remiantis pasaka „Trys paršiukai“.

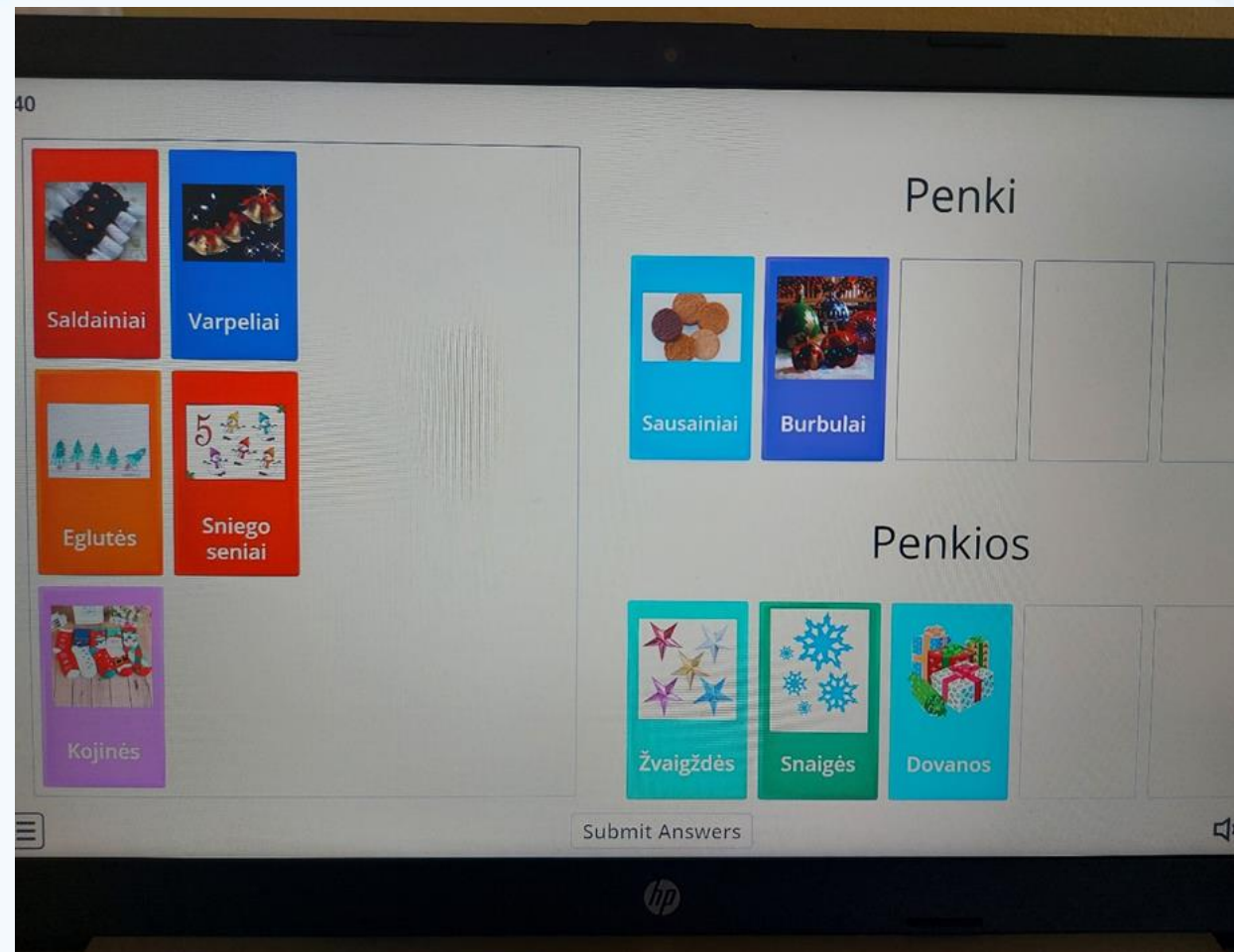
Livija Kurganova

Jonavos r. Bukonių mokykla- daugiafunkcis centras

„Penki ar penkios?“

<https://wordwall.net/resource/25807021>

- Šioje užduotyje vaikų (mokinių) yra prašoma paveikslėlius (žodžius) suskirstyti į dvi grupes: penki ar penkios. Jis/ ji įvardina konkretų paveikslėlyje pavaizduotą daiktą ir priderinęs prie skaitvardžio- „nutempia“ jį į reikiamą stulpelį.
- Vaikai (mokiniai), atlikdami užduotį, išmoks derinti skaitvardį (5) su daiktavardžiu. Taip pat mokiniai (vaikai) plės savo žodyną, papildydami jį žodžiais, susijusiais su kalėdiniu laikotarpiu.

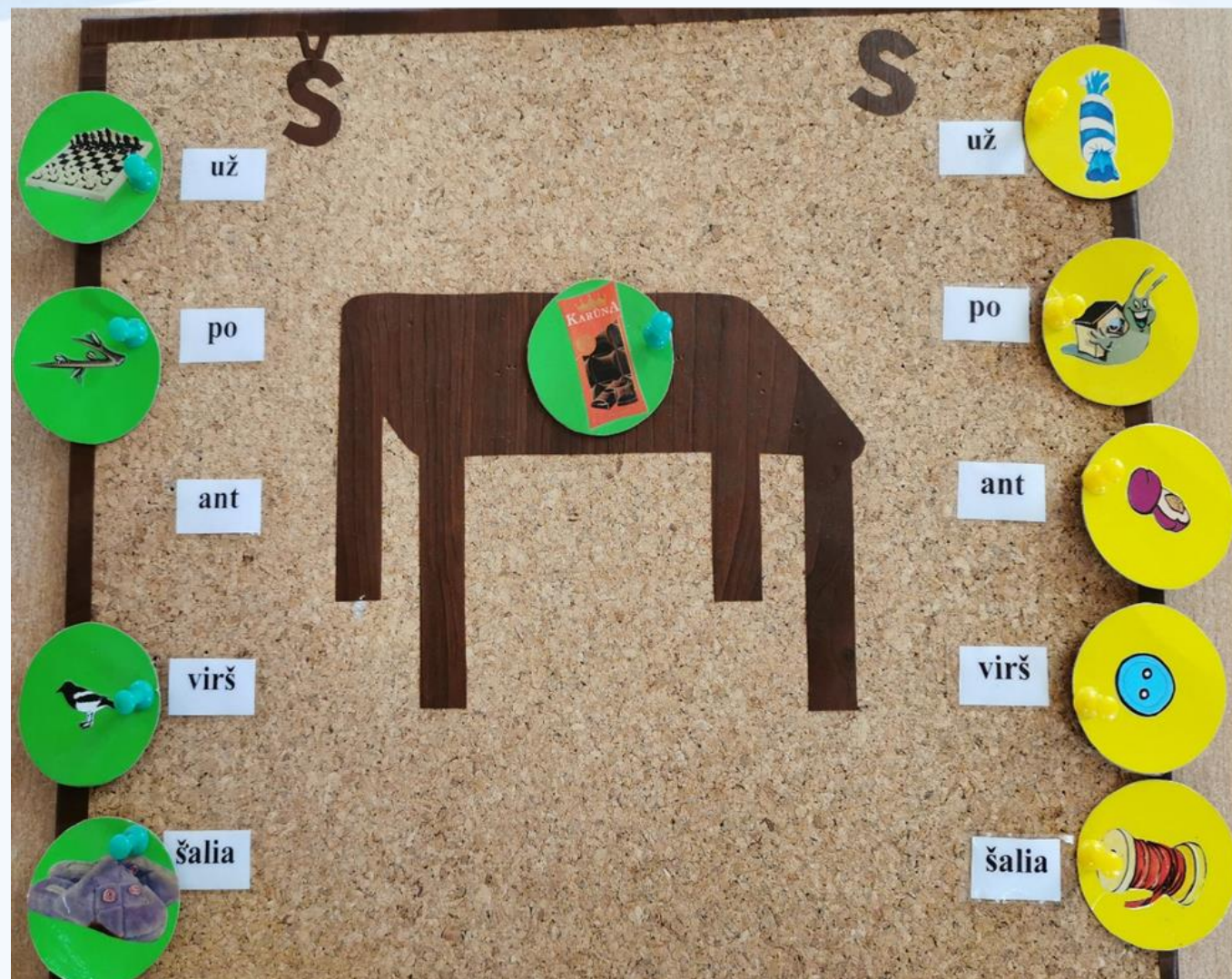
Vaida Lukošienė

Krakių Mikalojaus Katkaus gimnazija

“Pasakyk, kur yra?”

- 1) Pateiktus paveikslėlius mokinys suskirsto į dvi grupes (s – š diferenciacija);
- 2) Logopedė pritvirtina paveikslėlį ir pateikia klausimą, mokinys atsako pilnu sakiniu (Kur nukrito saga? (Saga nukrito po stalu)).
- 3) Logopedė pasako sakinį, mokinys pritvirtina paveikslėlį (Sraigė šliaužia po stalu (mokinys sraigės paveikslėlį pritvirtina po stalu));

Užduotis atlikti žodžiu. Galima užrašyti sudarytus sakinius.

Brigita Martikonė

Vilniaus lopšelis – darželis „Pilaitukas“

„Veiksmo žodžiai“

- Priemonė yra skirta:
 - veiksmazodinės leksikos aktyvinimui;
 - kalbos suvokimui skatinti.
- Ši priemonė padeda plėsti žodyną veiksmazodžiais patiems mažiausiems, neseniai pradėjusiems kalbėti ar paskatinti kalbos raidai. Priemonė yra skirta 2 – 3 metų amžiaus vaikams, vienu metu gali veikti su ja 1 – 2 vaikai.
- Naudojimas:
- Geriausiai spalvotai atsispausdinus iškirpti bei įlaminuoti kalėdinius žaisliukus su veiksmiais. Tuomet galime jais puošti popierinę eglę, galime tiesiog imti ir pavadinti veiksmą. Pvz. teta šluoja. Jei sunku, užtenka vieno žodžio – šluoja.

Veiksmo žodžiai

Olga Michno

Klaipėdos l/darželis “ Žiburėlis“

„Sakinių sudarymas su įvardžiais. Kas paveikslėlyje?“

1. Sudaryti taisyklingą sakinį, suderinti įvardžio, būdvardžio ir daiktavardžio galūnes.
2. Surasti atitinkantį paveikslą mažą paveikslėlį, sugalvoti sakinį.

Milda Pūkienė

Vilniaus specialusis lopšelis – darželis „Čiauškutis“

„Sakinio schema“

- Priemonė skirta ikimokyklinio amžiaus vaikų išsiliajai kalbai ugdyti. Pirmiausia vaikas pagal pavaizduotą schemą (veiksny, tariny, papildiny) mokosi pasakyti sakiny. Po to tuos pačius sakinyus panaudoja pasakodamas pagal siužetiny paveikslėly tik jau nebesiremdamas schema. Vėliau sakinyai ilgėja, schemą sudaro veiksnys, tariny, pažyminy ir papildiny. Priemonę sudaro 12 schemų su trumpesniais sakinyais (veiksny, tariny, papildiny), 12 schemų su ilgesniais sakinyais (veiksny, tariny, pažyminy, papildiny) bei 6 siužetiny paveikslėliai.

Laima Radvilienė

Joniškio r. Žagarės gimnazija

„Sudaryk ir užrašyk rišlų pasakojimą“

- Priemonė „Sudaryk ir užrašyk rišlų pasakojimą“ yra skaitmeninė priemonė, sukurta naudojant „Wordwall“ platformą ir skirta 2-3 klasių ugdytinių rišliai ir nuosekliai kalbai ugdyti. Naudojant šią priemonę pirmiausia mokiniai atsiverčia visus langelius, perskaito juose užrašytus sakinius. Priemonė reikalauja dėmesingumo, nes būtina atkreipti dėmesį į Senio Besmegenio dekoravimo darbų eiliškumą. Mokiniai, peržiūrėję piešinukus, perskaitę sakinius, užrašo rišlų pasakojimą sąsiuvinuose. Užrašę pasakojimą, mokiniai skaito po sakinį, patikrina. Suklydę, klaidas išsitaiso, išsiaiškina veiksmų eiliškumą.
- <https://wordwall.net/resource/10489269/perskaityk-sakinius-sudaryk-ir-u%c5%bera%c5%a1yk-ri%c5%a1l%c5%b3-pasakojim%c4%85>

Modesta Stončiuvienė

Klaipėdos lopšelis-darželis „Berželis”

„Linksmasis telefonas”

Priemonė „Linksmasis telefonas” skirta 5-7 metų vaikų rišliosios kalbos ugdymui.

Ugdytiniai žaisdami „Linksmuoju telefonu” plėtos žodyną, mokysis rišliai ir nuosekliai pasakoti įvykius, įvardinti veikėjus, jų veiksmus. Patirs teigiamas emocijas.

Pasakojimo sudėtingumas parenkamas pagal poreikį, atsižvelgiant į vaiko gebėjimus.

Galimi keli žaidimo variantai:

1 variantas. Kartu su vaiku aptariami paveikslėliai. Ugdytinis pasakoja atsakydamas į logopedo pateiktus klausimus.

2 variantas. Logopedas pagal paveikslėlių seriją papasakoja istoriją. Vaikas turi atpasakoti.

3 variantas. Logopedas pradeda pasakojimą, vaikas turi jį pratęsti.

Genė Šarkuvienė

Kauno lopšelis-darželis „Žvangutis“

„Žiemos pasaka“

- Tikslas: skatinti vaikų rišliąją kalbą.
- Vaikas ima paveikslėlį ant pagaliuko, įsmeigia į pagrindą ir sugalvoja sakinį. Kitas vaikas tęsia pasakojimą.

Rasa Tautkevičienė

Jonavos pradinė mokykla

Pasakojimas „Žiemos linksmybės“

- Priemonės tikslas – pagal paveikslėlius sudaryti rišlų pasakojimą tema „Žiemos linksmybės“.
- Priemonę sudaro 7 kortelės su paveikslėliais. Mokinys, žiūrėdamas į paveikslėlius, sudaro 3–4 žodžių sakinius. Mokoma sakinį išplėsti antrininkėmis sakinio dalimis, naudojant pagalbinius klausimus. Sudarytą pasakojimą galima užrašyti.

Aistė Urbaitienė

Kauno r. Domeikavos lopšelis-darželis „Luknė“

„Ką veikia vaikai?“

- Apžiūrimi nameliai, įvardijamos jų spalvos. Vaikų prašoma apgyvendinti vaikus nameliuose, įvardijant jų veiksmus. Rišliosios kalbos aktyvinimui užduodami įvairūs klausimai: Ką veikia berniukas, mergaitė ir t.t. Ką veikia vaikas/vaikai geltoname (raudoname, mėlyname, žaliame) namelyje? Kokiam namelyje vaikas maudosi vonioje? Ką mėgsti veikti tų? Kaip atrodo mergaitė žaliame namelyje? Kokios spalvos jos plaukai? Ar ji nešioja akinius? Skatinti vaikus atsakyti pilnais sakiniais. Žaidimą galima kartoti kelis kartus, panaudojant skirtingas vaikų korteles.

Vilija Čereškienė

Panevėžio lopšelis-darželis „Aušra“

„Pūčiu, matau, sakau!“

Priemonė skirta ikimokyklinio, priešmokyklinio amžiaus vaikų kalbinių įgūdžių formavimuisi ir plėtojimuisi. Priemonės pagalba lavinamas kalbinis kvėpavimas, tiksliai nukreipiant oro srovę norima kryptimi; plečiamas, tikslinamas, aktyvinamas vaikų žodynas; formuojami gramatinio taisyklingumo įgūdžiai; mokoma pasirinkti logiškas daiktavardžio ir veiksmažodžio sąsajas.

Priemonę sudaro lupa, du kamuoliukai, dvi dėžutės su angomis, kuriose slepiasi: vienoje daiktavardžius, kitoje veiksmo žodžius žyminčios kortelės. Vaikas pučia kamuoliuką pirmoje dėžutėje iš vienos angos į kitą, jį išima ir lupos pagalba „tyrinėja“ bei įvardina ką mato. Pučiant antroje dėžutėje kamuoliuko pagalba išrenkamas tinkamas (logiškas) veiksmažodis bei pasakomas dviejų žodžių sakinukas.

Priemonės panaudojimui paliekama kūrybinė laisvė dirbant su konkrečiu vaiku.

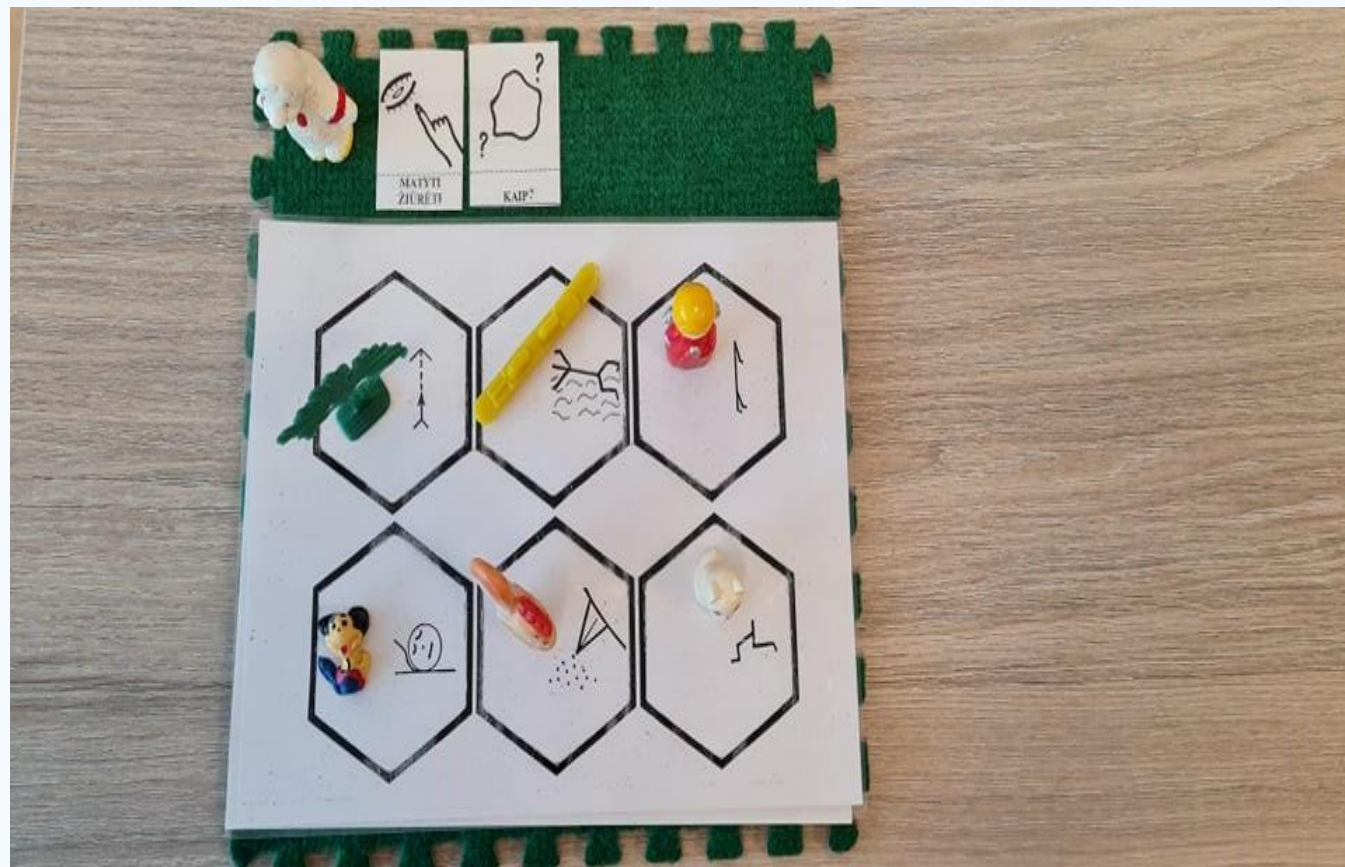

Vida Jankevičienė

Šiaulių lopšelis-darželis „Bitė“

„Kas ką veikia?“

- Priemonė skirta susipažinti su simboliais. Jų pagalba sudaryti sakinius.

Ginta Visockė

Kelmės lopšelis-darželis „Ąžuoliukas“

„Kas? Kur?“

- Priemonę sudaro medinė dėžė, smėlis ir iš medinių pagaliukų bei laminuoto popieriaus pagamintos figūros: namas, tvartas, būda, tvora, medis, eglė, krūmas, naminiai ir laukiniai gyvūnai, žmonės. Priemonė skirta ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų žodyno plėtimui, kalbos suvokimo ir išraiškos lavinimui. Vaikai, žaisdami žaidimą „Slėpynės“ dėlioja gyvūnų/žmonių figūras, pasako sakinius, kas, kur pasislėpė. Taip ugdytiniai mokosi suprasti ir kalboje taisyklingai naudoti prielinksnius *už, prieš, prie, tarp*.

Edita Zaksienė

Vilniaus sav. Grigiškių 1/d Lokiuko giraitė“

„Išmani lenta“

Mokymosi priemonė „Išmani lenta“ skirta ikimokyklinio, priešmokyklinio amžiaus vaikams.

Tikslas – rišliosios kalbos ugdymas, smulkiosios motorikos lavinimas, dėmesio, atminties, taktilikos lavinimas.

1. Atminties ir dėmesio lavinimas. Atversti langeliai, vaikas įsimena visas detales, langeliai užverčiami, vaikas turi pasakyti kur pasislėpė tam tikras elementas.
2. Rišliosios kalbos ugdymas. Suskaičiuoti ir įvardinti, atpažinti geometrinę figūrą, įvardinti spalvą, metų laikus ir t.t
3. Smulkiosios motorikos lavinimas. Užrišti raištelį, suskaičiuoti pupas, sagas ir t.t.
4. Taktilikos įgūdžių formavimas. Paliesti skirtingų tekstūrų paviršius ir įvardinti.

Vilma Zeleckienė

Mažeikių l/d „Pasaka“ ir „Eglutė“

„Svajonių Traukinukas“

- Priemonė skirta:

Žodyno gausinimui.

Gramatiškai taisyklingos kalbos ugdymui.

Daiktavardžio, būdvardžio ir veiksmažodžio kaitymui bei derinimui tarpusavyje.

Jungtukų ir, dar, bei ir kt. naudojimui.

Savo minties, norų, svajonių išreiškimui.

- Priemonės taikymas:

Logopedas užduoda vaikui įvairius klausimus: Apie ką tu svajoji? Mama? Tėtis? Sesuo? Ko norėtum gimimo dienos (Kalėdų ar kitos šventės proga)? Kas tau patinka? ir t.t.

Po to vaikas sudeda korteles ir pagal jas stengiasi taisyklingu sakiniu atsakyti. Tuo pačiu gali plačiau papasakoti apie norimą daiktą ar svajonę.

Taip pat patys vaikai vienas kitam gali užduoti klausimus bei į juos atsakyti.

Jovita Stuknytė-Rupšienė

Šiaulių lopšelis-darželis „Bitė“

„Mano namai“

Atskirų detalių pagalba kuriamas paveikslėlis. Vaikas taria objektų pavadinimus, žodžius jungia į sakinius, kuriamas rišlus pasakojimas apie supančią aplinką. Apibūdinamas (spalva, dydis, forma, savybės) konkretus daiktas, skaičiuojami objektai. Žaidžiant žaidimą lavinama rišlioji kalba: galimas pasakojimas pagal atraminius žodžius, pasakojimas atsakant į pateiktus klausimus naudojantis paveikslėliu, pateiktu logopedo planu: parinktais ir po piešiniu pateiktais tokiais pat paveikslėliais pasakojimo nuoseklumui išlaikyti. Rišliosios kalbos lavinimas glaudžiai siejamas su kalbos gramatinio taisyklingumo lavinimu (sakinių sudarymas, daugiskaitos sudarymas, linksnų derinimas, mažybinių daiktavardžio formų sudarymas, skaitvardžio derinimas su daiktavardžiu), erdvinio suvokimo lavinimu (prielinksnių vartojimas), smulkiosios motorikos lavinimu (mažos smulkios detalės), plečiamas žodynas. Vyresniems vaikams lavinami garsinės analizės ir sintezės įgūdžiai - išskiriamas objekto pirmas, paskutinis žodžio garsas, nustatoma norima garso vieta žodyje, skiemenuojama, atliekama žodžio garsinė analizė ir sintezė.

